

Ratyfikacja Protokołu o Skardze Zbiorowej potrzebna tu i teraz

Protokół o skardze zbiorowej - jak wykorzystać? Przykład pierwszy: Grecja, cięcia płac i emerytur w czasie kryzysu. Skarga nr 66/2011, decyzja z 23 maja 2012 r.

Polska nie ratyfikowała żadnego z protokołów o skardze zbiorowej do aktów ONZ i Rady Europy. Poniższa notka pokazuje przykład wykorzystania przez partnerów społecznych protokołu o skardze zbiorowej do Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej (ZEKS). Protokół o skardze zbiorowej to narzędzie kontroli władzy publicznej, wzmocnienia dialogu społecznego i uznania roli partnerów społecznych.

Greckie cięcia i odpowiedź związków zawodowych

W odpowiedzi na kryzys finansowy 2008 r. Grecja wprowadziła radykalne cięcia wynagrodzeń i emerytur, zwłaszcza w sektorze publicznym. Greckie centrale związkowe ADEDY i GSEE złożyły skargę do Europejskiego Komitetu Praw Społecznych (ECSR), powołując się na art. 4 ust. 1 ZEKS (prawo do godziwego wynagrodzenia).

Co orzekł Komitet?

W decyzji z 23 maja 2012 r. (skarga nr 66/2011), Komitet uznał, że:

- wielokrotne, znaczne obniżki płac naruszają prawo do godziwego wynagrodzenia,
- cięcia emerytur, jeśli prowadzą do życia poniżej poziomu godności, również są niezgodne z Kartą,
- polityka cięć miała charakter ciągły i skumulowany, co prowadziło do realnego pogorszenia warunków życia pracowników,
- państwo nie przeprowadziło rzetelnej oceny wpływu tych działań na sytuację osób pracujących i ich rodzin,

- dodatkowo Komitet zauważył brak rzeczywistego dialogu społecznego – decyzje o cięciach podejmowano bez konsultacji ze związkami zawodowymi, co może także naruszać art. 6 ust. 4 ZEKS (prawo do rokowań zbiorowych).

Dlaczego to ważne?

- Skarga była narzędziem kontroli działań rządu przez partnerów społecznych.
- Orzeczenie wzmocniło argumenty związków w Grecji i na forum europejskim.
- Pokazało, że ZEKS to nie tylko deklaracja to system ochrony praw pracowniczych z realnym mechanizmem egzekucji.
- Przypomnienie, że w czasie kryzysu ochrona praw społecznych nie traci ważności wręcz przeciwnie - staje się kluczowa.

Przypominamy:

Postulat ratyfikacji Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej i protokołu o skardze zbiorowej od lat znajduje się w dokumentach programowych NSZZ „Solidarność”, w tym w Uchwale programowej XXXI Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (Spała, 19–20 października 2023 r.).

W ramach projektu „Rozwój zdolności NSZZ ‘Solidarność’ dla aktywnego udziału w procesie monitorowania i stanowienia prawa” w kwietniu 2026 r. planowane jest seminarium dotyczące ratyfikacji ZEKS.

Barbara Surdykowska, ekspert prawny Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

